

Tunge baller på toppen gør stakken ustabil

Her er en større markstak med bigballe i seks lag uden afdækning blevet for sidetung på grund af manglende forbandt. (Fotos: Bøje Østerlund)

I de senere dage er der set flere eksempler på, at midlertidige stabler og forkert stablede markstakke vælter, når de øverste baller bliver tungere af at tage vand ind.

AF BØJE ØSTERLUND

■ En knastør og lagerfast bigballe på 500 kilo med en vandprocent 13 kan suge en del regn, hvis der, som det visse steder har været tilfældet i de seneste par uger, kommer 100 millimeter regn.

De 100 millimeter regn på den knapt tre kvadratmeter store topflade på en bigballe bliver, hvis det hele opsuges, til ekstra 300 kilo. Og uanset om der er tale om en lille markstabel på tre baller ovenpå hinanden til senere afhentning eller langt større halmstakke, er det risikabelt med tunge baller ovenpå tørre eller mindre stabile bigballe.

På enkeltstående stabler med for eksempel tre eller fire baller ovenpå hinanden, kan selv vindtrykket, hvis det står

lige ind på siden, og vinden er kraftig, forårsage det sidste puf, så stablen vælter.

Trappeform og forbandt

Hos Videncentret for Landbrug har man endnu ikke hørt om ulykker fra stabler eller stakke på marken, hvor den øverste balle er blevet for tung.

Med støtte fra EU er der fra Jordbrugets Arbejds miljøudvalg og Arbejdstagersekretariatet og Videncentret udsendt

en pjece »Halmballer – sikker håndtering i landbruget« om sikker håndtering af halmballer. Her udstedes en række råd om håndtering og stabling af halmballer, alt sammen med reference til de ulykker, der er forekommet i forbindelse med lagring og håndtering af halmballer.

Netop stabling i trappeform og forbandt, som er vigtig, når der er tale om et halmstak, forekommer ikke hensigts-

mæssigt, når der opstilles midlertidige stabler på marken.

Husk førerværn

- Der ses nu på markerne stakke af bigballe, der begynder at hælde faretruende. Vær opmærksom på problematikken, når I vælger at stable i mark uden afdækning – det er mere sikkert at stable i forbandt og i trappeformation, råder arbejdsmiljøchef Helle Birk Domino, Videncentret for Landbrug.

- Udvis stor forsigtighed, når I håndterer bigballe. Ved håndtering af halmballer skal der altid bruges en traktor, teleskoplæsser eller anden læsesemaskine med førerværn, der kan beskytte tilstrækkeligt i tilfælde af, at halmballen falder ned. Det er de færreste – og det gælder både medarbejdere, arbejdsgiver eller børn – der kommer uskadt ud på den anden side af at blive ramt af en bigballe, siger Helle Birk Domino og henviser til Videncentret for Landbrugs pjece om sikker halmhåndtering.

boje@effektivtlandbrug.dk
telefon 63 38 25 31

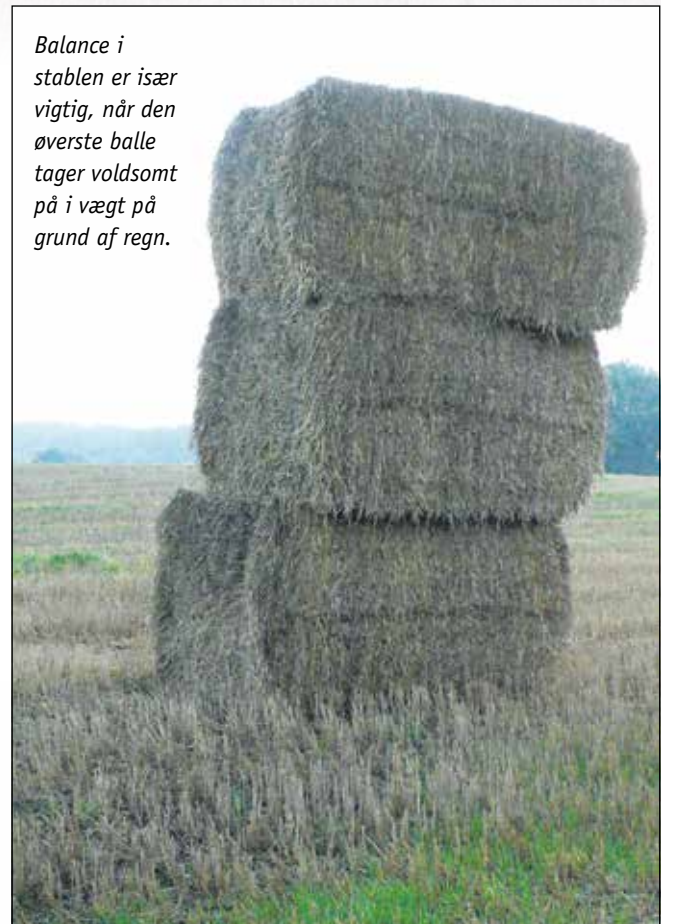
Stabling af baller på marken

Ved stabling af halmballer i marken skal man være opmærksom på alle faremomenter. Derfor skal man:

- stable halmballer i forbandt – også rundballe
- stable halmballer i en højde, hvor stabling er stabil
- evt. markere stablede baller med »ingen adgang«
- sørge for, at der ikke er personer i umiddelbar nærhed af det område, hvor halmballerne håndteres
- anvende motorredskaber med førerværn
- sikre, at underlaget er vandret og stabilt

Kilde: Fra pjecen:
Halmballer – sikker håndtering i landbruget

Balance i stablen er især vigtig, når den øverste balle tager voldsomt på i vægt på grund af regn.

En midlertidig stabel bigballe til senere afhentning i fire ballers højde er ikke særlig stabil.

